

נתתיו לכל מקום במזבח, ולא שתהא חשובה זריקה לגבי להיתר דבר אחר. (17) וכיון שהיתר הבשר לאכילה הוא על ידי הזריקה [כפי הנאמר "ודם זבחיך ישפך" ואחר כך "והבשר תאכל" (18)], כל שלא התקיימה מצות נתינת הדם במקום שנקבע לה אין היא מתרת את הבשר משום שלא נעשתה מצות הזריקה כהלכתה. (19).

החיצון ומדויק בדבריו שדווקא באלו הניתנים בהיכל דהיינו במזבח הפנימי שבהיכל מועילה נתינה שלא במקומם אבל בדמים הניתנים בין הבדים והפירות לא, וכפי שכתב רש"י.

17. בכתבי הגרי"ז כתב, כי כשם שהבשר אסור באכילה אף האימורים פסולים להקרבה. והוכיח כן מדברי רש"י לקמן [מג א] על דברי הגמרא שדם העולה מתיר את בשרה למזבח, וביאר רש"י שנלמד ממה שנאמר "וזרקו" ואחר כך "וערכו", ומבואר בזה שהאימורים צריכים זריקה בכדי להיתרם למזבח. ואם כן, זריקה שלא במקומה כמו שאינה מתרת את הבשר באכילה כך אינה מתירה את האימורים להקרבה, וכן דעת הליקוטי הלכות [בזבח תודה]. והאור שמח [הלכות פסולי המוקדשין, פרק ב' הלכה י'] הוכיח כן מדברי הגמרא לקמן [קט א] לגבי הקרבת קדשים בחוץ שאף כל הפסולים כגון הניתנים למעלה שנתנן למטה וכו' נתרבו בכלל דין זה, ומבואר בזה שזריקה שלא במקומה פוסלת את האימורין להקרבה.

18. בכתבי הגרי"ז ביאר כוונת רש"י בהביאו פסוק זה, שבא לומר כי היתר אכילת הבשר בכל קרבן אינו מחמת שהיות הקרבן כשר ונתכפרו בעלים בזריקה ממילא מותר הבשר באכילה, כי אם כך היה הרי שגם כשנזרק הדם שלא במקומו כיון שסוף סוף כשר הקרבן יש להיתר את אכילת הבשר, אלא שהזריקה כשם שהיא מועילה לענין הכפרה כך היא מועילה לענין היתר הבשר באכילה, והיינו שהזריקה היא המתרת, ולכן זריקה שלא במקומה היות ולגבי היתר אכילת הבשר אין שמה זריקה ולא נחשבת כבמקומה לענין זה נמצא שחסר הבשר זריקה שתתירנו באכילה, וזהו מה שהביא רש"י את הפסוק אשר בו נתבאר ש"הבשר תאכל" הוא על ידי "ודם זבחיך ישפך".

19. בכתבי הגרי"ז כתב בשם הגר"ח, כי על אף שלא הותר הבשר באכילה מכל מקום יצא הקרבן מידי מעילה, כיון שאיסור מעילה בקרבן אינו תלוי במה שאסור הקרבן באכילה אלא במה שהוא קדש ה', וכיון שהועילה הזריקה לגבי כפרה ונעשה זריקה כדיון הרי שכבר אין הקרבן עומד לה' וממילא יצא הבשר מידי מעילה. והקשה הגרי"ז, אם כן מדוע רבי אליעזר הסובר [במעילה דף ז א] שאין זריקה מועלת לבשר שנפסל משום יוצא, לא יצא הבשר מידי מעילה, הרי איסור מעילה אינו תלוי בהיתר הבשר אלא בזריקה המכפרת שעל ידי זריקה זו יצא הקרבן מהיות קדש ה'! ותיירץ, שחלוקה זריקה שלא במקומה מזריקה על יוצא, שבבשר שיצא מאחר ואין הזריקה מועילה כלפיו כלל וכבר חל בו דין מעילה קודם

מקומות המזבח שוים, (15) על אף שמצוות הנתינה היא במקום ובמזבח מסויימים. (16)

ומקשינן: אי הכי שכל המזבח שוה לכפרה בשר נמי יוכשר כיון שהועילה זריקת הדם לכפרת הבעלים?

ומתריצין: אמר קרא על המזבח "לכפר", לכפרה

המזבח. וכתב המנחת אברהם, שלפי זה מה ששינו במשנה "הניתנים בחוץ שנתנם בפנים" הכוונה שנתנם על מזבח הפנימי, כי אם נתנם על הפרוכת או בין הבדים מדוע פסול הבשר הרי יכול לאסוף הדם ולזרוקו שנית במקומו, והגם שדם שניתן על המזבח שלא במקומו אי אפשר לאספו משום שכבר קלטו מזבח, לגבי בין הבדים ופרוכת אין הדין כן וכמו שכתבו התוספות לקמן [לו א ד"ה וק"ל]. ובפרוש המשניות לרמב"ם פירש משנתנו שהניתנים בפנים הינם אלו שדינם להיזרק על מזבח הפנימי או אל מבית קדשי הקדשים. ולדברי הגר"ח, בהכרח יש לומר שהרמב"ם פירש כן רק לגבי הניתנים בפנים שנתנם בחוץ שכיון שנתנם על מזבח החיצון כיפרו. אבל לגבי הניתנים בחוץ שנתנם בפנים לא פירש כן וכמו שנתבאר.

15. בתוס' דנו אם כבש המזבח נכלל ג"כ בדין זה. ולענין הניתנים בחוץ שנתנם בפנים כתבו, כי אף לשמואל פסול לגמרי כיון שבהיכנס הדם להיכל כבר נפסל. וכתב בליקוטי הלכות, שהיות ולהלכה אין פסול בדם הנכנס להיכל אלא כשחטא אשר בה נאמר מפורש, הרי שניתן להעמיד המשנה בשאר קרבנות. וברמב"ם [הלכות פסולי המוקדשין, פרק ב' הלכה י'] כלל דין זה שנתכפרו בעלים את כל האופנים שבמשנה ובתוכם נתינה על הכבש והניתנים בחוץ שנתנם בפנים.

אולם החזו"א [סימן ז' ס"ק ב'] כתב, שהדמים הצריכים להינתן בפנים לא יועיל כלל שיתנם בחוץ, ובודאי שאלו הניתנים בין הבדים שוהו מקומם שלא יועיל ליתנם בחוץ, וכן אלו שכל מנין ההזאות שנאמרו בהם הם לעיכובא הוא הדין שלא יועיל ליתנם בחוץ כי מנין הזאתם נאמר דווקא על מקומם.

16. כן פירש רש"י, ונראה בדבריו, שדין זה הוא רק על דמים שדינם להינתן על המזבח שבהם נחדש שכל מקומות המזבח שוים לענין כפרה, שכיון שמכל מקום נתקיימה בהם נתינת מזבח כיפרו. אבל בדמים שדינם להינתן על הפרוכת או בין הבדים ונתנם על המזבח החיצון לא תועיל נתינה זו אפילו לכפרה משום שאין מקומם במזבח כלל ולא נתקיימה בהם דין הנתינה הנדרשת בהם [ולא כהרמב"ם שהובא לעיל]. ובליקוטי הלכות [זבח תודה, דף י"ז. ד"ה ואת הניתנין בפנים בחוץ] הוסיף בזה, שהרי אם יתן דמים אלו על מזבח הפנימי לא יועיל כיון שחיסר את מתן דם הפרוכת, ואם כן ודאי שמזבח החיצון לא עדיף ממזבח פנימי לענין זה. וכן דייק האור שמח מלשון הרמב"ם [הלכות פסולי המוקדשין פרק ב' הלכה י'] שכתב בדין זה "הניתנים בפנים בהיכל שנתנם על מזבח